

Etxebizitza Eskubidea: Asmoetatik ekintzetara baliabideen bitartez.

Gaur egun etxebizitzarako sarbidea euskal gizartearen arazo larrienetakoa dugu. *Etxebizitza Guztiontzat!* Plataformak sarritan salatu du Etxebizitza Eskubidea urratuta dagoela Euskal Herrian eta horren bermatzea instituzioen ardura dela. Argi dago eskubide honen betetzean zenbait faktore biltzea beharrezkoa dela: **borondate politikoa, baliabideak, ekintzak**. Hirukote banaezin honetan elementu guztiak dira nahitaezkoak. Instituzioek, garai honetan, horietako bat dute eztabaidagai: **aurrekontuak** (baliabideak, hots).

Nafarroa eta EAeko gobernuek aurrekontu proiektuak aurkeztu dituzte. Hauen azterketa egin ondoren hurrengo galdera sortzen zaigu: ¿zer baliabide maila ari dira etxebizitzan inbertitzen 2006 urterako? EAEn Etxebizitza Sailerako aurreikusten den gastua 185 milioi eurokoa da eta Nafarroako Foru Erkidegoan 78koa izan da. Honek esan nahi du gobernuek lurralde bakoitzaren BPGaren %0,32 eta %0,53ko esfortzua egiten ari direla. Honekin batera, kontuan hartu behar dugu zenbaki hauek aurrekontu osoaren %2,1 eta %2ko portzentaiak ekartzen dituztela. Beraz, ondorio argia ateratzen dugu: **erabilitako baliabideak ez zaizkio arazoari egokitzen**.

Bestetik, gastu hau beste oinarrizko eskubide batzuen betetzearako erabiltzen denarekin alderatu dezakegu. Hauen gastuek, nahiz eta behar bezala bermatuta ez egon, aurrekontuetako zati nabarmena hartzen dute. Osasunari dagokionez, gastu hau aurrekontuaren %32,7a da EAEn eta %20,6a Nafarroan. Hezkuntzaren kasuan, bestalde, ehuneko hauek 25,2 eta 14,2ekoak dira. Argi dago etxebizitza maila bereko oinarrizko beharra dela, baina **aurrekontuetan lehentasun moduan islatzen ez dela agerian gelditzen da**. Hala ere bestelako gastuek, militarrek adibidez, lehentasun handiagoa omen dute. Izan ere Euskadik eta Nafarroak kupoaren bitartez 1.825,4 milioi euro transferitu dizkiote Espainiar estatuari, hau da, Hego Euskal Herriko BPGaren %2,4, dirutza horren zati bat gastu militarretan xahutu delarik.

Arlo publikotik etxebizitzarako sarbidea pertsona guztiei bermatzea ezinezkoa dela maiz esaten zaigu, behar besteko dirurik ez dagoelako. Hala ere, datuek gabezia oinarrizko behar hau asetzerako baliabide maila handiagoa inbertitzeko borondaterik ezan datzala garbi uzten digute.

Baina etxebizitzaren arazoaren ardura ez da gobernu autonomoena bakarrik. Instituzio guztien parte hartzea eta politiken aldaketa beharrezkoa da. Udalei dagokienez, ardura nabaria da: baliabide ekonomikorik ezaren aitzakia erabiliz, asko pisuen garestitze prozesuaren beste eragile bihurtzen dira (besteak beste, lurra publikoaren salmentaren bidez). **Maila guztietako espekulazioarekin amaitzen lortzen ez dugun bitartean, ekimen publikoa bera etxebizitzarako sarbidean beste eragozpen bat izango da** (paradoxa izugarria).

Honi aurrekontuen bitartezko beste bidegabekeria gehitu behar zaio. Hots, egun **etxebizitzako gastu fiskala gastu zuzenaren bikoitza da**. Zentzu honetan, desgrabazioek 414 milioi euro suposatuko dituzte EAEn eta 138 Nafarroan. Hau da, babestutako etxebizitzaren sustapenaren eta bestelako programen bitartez merkatuan eskuartzera zuzendutako euro bakoitzarengatik, bi euro gastatzen dira dedukzio fiskaletan (gastu fiskala guztira 7.585 milioi eurokoa da). Eta hau bidegabekeria dela diogu bi arrazoiengatik: batetik, honek guztien patriketatik esku pribatuarentarako diru transferentzia suposatzen duelako (hobe diru hau etxebizitzan zuzen eskuartzeko erabiliko balitz); bestetik, ekimen honek ondorio argia duelako etxeen garestitzean.

Etxebizitza Guztiontzat! Plataforman **alokairu sozialaren** aldeko apustua egiten dugu, biztanle guztiei etxebizitza duina bermatu ahal izateko. Alokairu parke publikoa, eta honen errenta maizterren diru sarreraren arabera kalkulatu litzateke. Honetarako dirua behar da – hala esaten dute – eta ez dago. Ez da egongo, etxebizitza aurrekontuetan lehentasuna ez den bitartean, errealitatea eraldatzeko behar besteko baliabideak erabiltzeko borondate politikorik ez dagoen bitartean.